

Kto jest narażony na wykluczenie cyfrowe?

Dostępność stron internetowych to nic innego, jak zapewnienie dostępu do zasobów internetowych możliwie jak największej liczbie użytkowników, bez względu na ich niepełnosprawność, wiek, status majątkowy, sprzęt i oprogramowanie.

Strona każdej placówki przygotowana jest w określonym celu: powiadamianie o najnowszych wydarzeniach, dzielenie się zdjęciami z uroczystości, promowanie wizerunku placówki w sieci, poprawa procesu rekrutacji, itd. Serwis będzie tym skuteczniejszy, im szybciej i łatwiej użytkownicy zdobędą interesujące ich informacje, a niepełnosprawność czy rodzaj używanego sprzętu nie będą stanowiły przeszkody. Ważne więc by swą konstrukcją nie narażał użytkowników na wykluczenie cyfrowe.

Warto przy tym wiedzieć jaka jest skala zagadnienia. Według danych GUS, w 2011 roku 9,5 mln polskich obywateli wciąż nie miało dostępu do Internetu. Najbardziej narażone są osoby z wykształceniem średnim i niższym, z których 9,2 mln to osoby wykluczone cyfrowo. W dalszej kolejności - osoby w wieku powyżej 55 lat, z których 6,1 mln osób nigdy nie korzystało z zasobów sieci. Problem w dużej mierze dotyka także osoby niepełnosprawne, z których wykluczonych jest 1,6 mln obywateli. Sumując, 13 mln obywateli jest wykluczonych z życia internetowego. W większości przypadków osoby wykluczone nie odwiedzają Internetu, ponieważ nie mają takiej potrzeby. Nie wiedzą o korzyściach, jakie mogą osiągnąć, a jeżeli nawet zdecydują się na skorzystanie z internetowych zasobów, niejednokrotnie, ze względu na niedostępny serwis, nie są w stanie do nich dotrzeć.

Nawet jeżeli administrator uważa, że problem wykluczenia nie dotyczy użytkowników jego konkretnej strony - ponieważ jego placówka nie jest szkołą specjalną, nie uczęszczają do niej dzieci z niepełnosprawnościami, a dostęp do internetu ma każdy, kto wyrazi taką chęć - nie może założyć, że wśród zainteresowanych nie znajdzie się osoba, której dotarcie do pewnych treści okaże się bardzo utrudnione lub wręcz niemożliwe. Nie możemy przecież założyć, że nie istnieje osoba niewidoma potencjalnie zainteresowana naszą ofertą edukacyjną, niepełnosprawne rodzeństwo ucznia lub przedszkolaka, babcia chcąca obejrzeć zdjęcia z występu wnuczka czy nieobyty z komputerem rodzic, którego interesuje data najbliższego zebrania.

Kto zatem jest narażony na wykluczenie cyfrowe?

- niewidomi, niedowidzący i osoby z dysfunkcjami wzroku,
- głusi, głuchoniewidomi,
- osoby z niepełnosprawnością fizyczną kończyn,
- osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
- osoby korzystające ze starych typów komputerów,
- osoby starsze,
- osoby korzystające z urządzeń mobilnych,
- społeczności z biednych regionów,
- dyslektycy,
- obcokrajowcy i osoby korzystające ze stron w głośnych/cichych miejscach.

Jak w rzeczywistości, tak i w świecie wirtualnym większość osób niewidomych radzi sobie doskonale. Korzystają ze skrótów klawiaturowych, wykorzystują programy czytające itd. Dlatego właśnie strona powinna posiadać odpowiednio opisane linki, pola formularzy, nagłówki i spełniać cały szereg innych wytycznych, zawartych w dokumencie WCAG. Zdecydowana większość osób niedowidzących korzysta z programów powiększających. W związku z tym, kluczowym elementem tego standardu, który uwzględnia właśnie te osoby, jest kontrast serwisu.

Dla osób głuchych od urodzenia językiem natywnym jest język migowy. Język polski jest drugim językiem, tak jak dla wielu z nas, angielski czy niemiecki. Trzeba, więc zadbać m.in. o odpowiednie słownictwo oraz

opisywanie treści filmów.

Możemy się również spotkać z dużym gronem osób, które cierpią na zaburzenie widzenia kolorów (według statystyk jest to 1 na 100 kobiet i aż 1 na 12 mężczyzn). Konieczne jest więc zwrócenie uwagi na kolorystykę strony oraz wyróżnionego tekstu.

Badania pokazują, że w Polsce 10 mln osób powyżej 50-tego roku życia nie korzysta z Internetu, a duża część korzysta z zasobów sieciowych nieregularnie. Spośród blisko 13 milionów Polaków po pięćdziesiątym roku życia, ponad 10 milionów (78%) nie korzysta z Internetu m.in. ze względu na utrudniony dostęp.

Jak widać grono potencjalnych osób wykluczonych jest spore. Warto zwrócić na to uwagę tworząc i redagując swoją stronę internetową, która powinna być dostępna dla użytkowników korzystających z różnych urządzeń takich jak: komputery stacjonarne, laptopy, urządzenia mobile, różne systemy operacyjne, przeglądarki internetowe. Powinna dawać możliwość obsługi przez programy czytające wykorzystywane przez osoby niewidome oraz programy powiększające używane przez osoby niedowidzące. Powinien być również na tyle użyteczny, aby korzystanie z niego było łatwe, przyjemne i przede wszystkim skuteczne.